

SZÉKELY HIRLAP.

Politikai és társadalmi lap s a „Jogász-Egylet“ közlönye.

Szerkesztői szállás:

Kazinczy-utca 808. sz. hová a lap szellemi részét illető cikkek küldendők.

Kiadó-hivatal:

Wittich József könyvkereskedése, hova az előfizetési penzek és reclamatiók küldendők.

Hirdetési díj: Egy háromszor hasábozott garmond sor ára 6 kr; bélyegilleték minden hirdetés után külön 30 kr.

Hirdetéseket elfogad: helyben a kiadó-hivatal; Pesten: Lang Leopold, (Erzsébet tér, 9. sz.) Bécsben Haasenstain és Vogler (Neu-Mark 14. sz.)

Megjelenik e lap

minden szerdán és szombaton egy egész iven.

ELŐFIZETÉSI AR:

Félévre 3 frt.

Negyedévre 1 „ 50 kr.

Előfizetési fölhívás

„Székely Hirlap“

Politikai, társadalmi- és a marosvásárhelyi „Jogász-Egylet“ közlönyének

V-ik évfolyam második felére.

Előfizetési díj: Egész évre 6 frt. Fél évre 3 forint. Évnegyedre 1 frt 50 kr. o. é.

Az előfizetési díj, legcélszerűbben postai utalvánnyal, a „Székely Hirlap“ kiadó hivatalának Maros-Vásárhelyre, küldendő.

Maros-Vásárhely szept. 9.

K. A. Nincs veszélyesebb egy ország fejlődésére, mintha annak törvényhozói, különösen az átalakulás fontos és visszavarázsolhatlan pillanatában, önmagukkal sincsenek tisztában aziránt, hogy mily utakon és eszközökkel szándéksznak tulajdonképpen a sülyedt törvénykezés emelését kezdeményezni; midőn egyöntetű reformok alkotása helyett összefércelt törvényjavaslatokkal vélnék a pillanat létező szükségleteinek elegettenni, midőn egyik kéz épít, a másik pedig szüntelen lerontja a félig készet, midőn egyik tulzásból a másikba esnek át. Ily ország jogviszonyai megállapodásra jutni nem fognak, s az soha sem bírhat oly intézményekkel, melyek fejlődésének biztos kiindulási pontul szolgálhatnának.

Igy van ez nálunk.

Midőn Magyarország alkotmányos kormány formát nyert, a belső átalakulás legfontosabb és legégetőbb kérdését, kétségtelenül igazságszolgáltatásunk zavart állapota képezte; mindenki gyökeres reformot követett, s hittük, hogy az abnormis állapoton mielőbb segítve lesz, jogrendszerünk, igazságszolgáltatásunk nyomorult állapotát tarthatlannak nyilvánítottuk már akkor, ezelőtt csaknem egy évtizeddel.

S mi történt azóta? ha nem is épen semmi, de vajmi kevéssel több ennél.

Ha visszatekintünk codificationk eddigi menetére, legjobb akarat mellett sem vonhatjuk kétségbe, hogy a székferfiak által akár hányszor a képviselőházban elmondott szép program valósítására eddig tulajdonképpen mi sem történt; midőn majdnem minden államban szóbeliségre fektetett igazságszolgáltatást találunk; midőn az esküdtsékek még Oroszországban is honosítva vannak, mi mindig az experimentatiók között mozgunk, s tulzás nélkül állithatjuk, hogy az 1868. LIV. t.-cikben elhintett sommás eljárás kiterjesztése s az egyesbírák hatáskörének tágítása által, távolabb állunk a kitűzött célától, mint valaha.

Az egyesbírák hatáskörének újból tervezett tágítása, már előre is a legnagyobb aggályt

költi fel bennünk, mert az egyesbírói hatáskör a valódi szóbeliség és nyilvánossággal összeférhetlen ellentétben áll. Elöttünk megfoghatatlan marad, hogy midőn az újabb vívmányok meghonosítását untalan hangoztatjuk, más részt a járásbírákknál oly hatáskört akarunk szerezni, mely csak az annyira ismeretes és méltán rettegett sommás eljárás a szóbeliség ezen torzképének örökítését vonná maga után, holott a bürokratikus rendszer és önkény ellen mindinkább nyilvánuló bizalmatlanság, s azon élénk ohaj: a fontosabb teendőket testületekre ruházni, már eléggé indokolják azon véleményt, mely a járásbírák — az egyesbírói rendszer oly széles körbeni szervezését, mint ez jelenleg tervezetik, mint veszélyest és károsat ítéli el.

Az egyesbírói rendszer meghonosítása, az írásbeli pereljárásnak természetes következményét képezte, mert a periratok kivonatainak készítésére és a jegyzőkönyvi tárgyalások vezetésére, az egyesbíró alkalmasabbnak mutatkozott, mint a testületeileg szervezett törvényszék. E rendszer alkalmazását elősegítette még az írásbeli eljárás amaz elve is, mely a per sulypontját a felelbiteli bíróságokra helyezte át, melyek hivatva voltak a tévedéseket helyreigazítani, a homályost felvilágosítani, s oly határozatokat hozni, melyek a jog és tudomány követelményeinek megfelelnek.

Ezen elv azonban a mostani ugynevezett sommás eljárással merőben ellenkezik, mert a per sulypontját az első folyamodású bíróságokra helyezi át, ezek azok, melyek előtt a tények életet nyernek, s ebből kifolyólag csak testületeileg szervezett bíróságok által érhető el a kellő garancia, a szóbeli eljárásnál kétszerte szükségesebb élesbitése az ítélő tehetségnek és a szóbeliség tiszta valósítása ezen elvvel oly szoros összefüggésben áll, hogy minden egyéb kísérlet igazságszolgáltatásunknak csak újabb megnyomorítását fogná eredményezni.

Akár hányszor és pedig tekintélyes szakemberek nyilatkoztak a mellett, hogy az egyesbírói rendszer, az önkény ezen megtestesült képviselője a perek alapos eldöntéseinek legkisebb biztosítékot sem nyújt.

Ha az egyesbírói rendszer még a jelenben is jobban kiterjesztetik, ez nem csak a szóbeli eljárás behozatalát lehetlenné, hanem azon felül az igazságszolgáltatás oly állapotát idézné elő, mely hosszabb időre megfosztana még reményétől is annak, hogy sülyedt jogviszonyainkon segíthessünk.

Ha valahol, úgy nálunk érzékenyen érezhető az eddigi kísérletek hiányossága; a közvélemény hangosan követeli, hogy perrendtartásunk a valódi szóbeliség elvére fektettség.

A nyilvános szóbeli — de nem sommás — eljárás behozatala az, mitől jogi életünk átalakulása igazságszolgáltatásunk javítása feltételezve van, minden egyéb — bár a legjobb szándékkal

tett — intézkedések csak viszonyaink nyomorát fogják feltárni a nélkül, hogy a létező hiányok, melyek gyökerei nagyon is mélyen rejlenek a legkisebb orvoslást nyernének.

— **Horváth ügyek.** A régi gyűlölség, valamint a régi szerelem, nem szokott megrozsdásodni. Ezen megjegyzésre a horváth országgyűlésnek f. hó 4-ikén tartott ülése adott alkalmat, midőn a horvát kiegyezés került napirendre. Ez alkalommal Makanez, boszorkány mester hívó szózatára Jelasich véres árnya ismét megjelent a horvát országgyűlésen, hogy lássák a magyarok és rettegjék. Hosszas philippikájában, elveti a dualismust, haragszik a kiegyezésre, melyet Jelasich által folytatott szabadságharc feladásának mond. Félti a „három egy királyság“ államjogi önállását, siratja szétdarabolva maradását sat. szóval, vakmerő harcot indít, azon alapok ellen, melyeken országunk békés fejlődése biztosítva van. Beszéde általában nyílt lázítás, vagy értelmetlen badarság. Nem akar alkotmányosan s békésen élni, a Jelasich szabadságát ohajtja, melyet csehekkel szlovenekkel vivna ki. Az egészben az a szerencse, hogy ezuttal, midőn a többség a kiegyezés mellett biztosítva van, midőn Horvátország is elégre átlátta, hogy a meddő és üdvetlen közjogi ellenzés az országot anyagi és szellemi sülyedéséssel megmenteni nem képes: szavai elhangzának a pusztában, s a javaslat az 5-ikén tartott ülésben hosszas ellen s mellett tartott beszédok után 79 szóval 10 ellen elfogadtattott. Erre az ellenzék a gyűlést odahagyta. Most már a horvátokon van a sor, hogy jó közigazgatás és belreformok által tegyék lehetlenné, a Makanez-féle eszmék terjedését melyek valamint eddig nem hoztak ugy ezután sem hozhatnak semmi jót országunkra.

Szózat a székelyföldről törvényeink szerkesztőihez a codificatio ügyében.*)

Századoknak aggodalmas gondját képezte, hogy valjon a halál fölvehető a büntetési nemek lajstromába, vagy pedig onnan kitörleendő és mind a mai napig megfektethetlen talánynak maradt. Azonban tagadhatatlan tény az, hogy mindig irtozatos eszköze volt a büntető igazságnak a halálbüntetés, de azért folytonosan gyakorlatban maradt és nagyon kétes, hogy valaha teljesen megszüntetni lehetne.

Ama kérdés, vajlon elkerülhetetlen és jogos ezen büntetés, mindig lelkiük előtt áll és nevezetesen, hogy rendszeren inkább annak borzasztósága tart minket kínos bizonytalanságban, mert megfektetése nem épen nehéz.

Azt jól tudjuk, hogy a földteremtésétől korunkig minden időben találkoztak szivtelen emberek, kik vadkegyetlenségge, szánsalom nélkül megölték embertársaikat, az ilyenekkel szemben, tehát, aligha van a ki tagadná hogy a megtámadottnak a legvégső joga van magát védeni, mert az élet természet törvénye szerint minden embernek legszentebb tulajdonát képezi és a mi sokszor megtörténhetik, ha ily védelem közben ellenségének élete áldozatul esik, ekkor az önmagát védőnek kényszerűségből származott tette, valóban bűnül föl nem tudható, sőt helyeseltető, akkor, az életmentés, az embernek önmaga iránt teljesített legszentebb kötelességéből áll, hogy pedig az ilyen önvédelmet, nem csak egyes emberek, hanem államok is gyakorolják, onnan van, hogy tapasztalás szerint nem csak egyes emberek, hanem többen is egyesülve gyilkolnak és ily esetben a támadokkal szemben szükség volt hasonlólag egyesített erőre, azért, hogy az önvédelem biztos legyen, ezt pedig csak oly egyesített erő nyújthatja, milyennel egy jól rendezett állam mindig rendelkezhetik.

Ezek mellett tagadni nem lehet, hogy a társadalmi törvények erejénél fogva, egy államban szükségképpen szövetkezni kényszerült minden ember kötelezte magát azon esetre meghalni, hogyha ő a szövetekezési törvények és közbiztonság ellenére, más embernek életét szándékosan elrabolná.

*) Lásd „Székely Hirlap“ 9, 12. 18. és 64. számait.

Bizonyos tehát az előadottakból, hogy a halálbüntetés, természet törvényénél fogva elkerülhetetlen és jogos; azonban határozottan csak azon esetben, mikor azt akár embernél, akár az államban a jogos önvédelem természeti törvénye parancsolja.

Igaz, hogy az életben minden rendszabálynak megvannak ugyan ellenzői és így fölhozott érveinkből, valaki még azt is következtethetné, hogy talán az igazság úgy kívánná, miszerint ha valaki másnak apját vagy gyermekét megöli, annak is apját vagy gyermekét kellene viszont megöletni, azonban ez épen az igazság szempontjából helytelen következtetés, mert eltekintve attól, hogy ártatlanokat sújtana a halál büntetés, soha se legyen visszatörlesztés vagy boszu eszköze, hanem maradjon a jogos védelem fegyvere, miért a a halálbüntetést csupán elrémítés céljából sem lehet alkalmazni és pedig épen itt, ezen pontnál van azor irány, mely legtöbb államok büntető törvényét teszi kegyetlenné, a midőn ezekben a halálbüntetés nem csak közös önvédelem céljából van előírva, hanem egyszersmind megtorlás, boszu vagy elrémítés eszközül alkalmaztatik. Igaz, hogy a félelem és rémrendszert erőt ad a hatalomnak, azonban ezek csak akkor bírnak folytonosan hatással, ha állandóanfenntartják a retteget, mi pedig lehetetlen, és nem kell feledni, hogy az élet egyedül olyan melyet nem lehet felfüggeszteni úgy, hogy egyszersmind s örökre meg ne szűnjön, míg az állam birtokában lehet más szelidebb és mégis elég szigorú eszközöknek, melyekkel az emberek életét a megtámadókkal szemben biztosíthatja, de természetes az, hogy a kimérendők közé nem sorozzuk a megrögzött gyilkosokat és népharczókat elédidőz kegyetleneket.

Mi tiszteltoltvasók, a fent irtak szerint kimondhattuk tehát, hogy a halálbüntetés ez időben még eltörölhetlen, és bár a tethhez mértén röviden indokolni igyekeztünk a mit elmondánk; szükségesnek látjuk azt is állítani, hogy van egyetlen körülmény, mely képes lenne államunkban a halálbüntetés eltörlését idővel, bizonyosan eredményezni, és ez nem valami bajos, nem kivihetetlen, hanem épen igen könnyű dolog, melyhez csak a kellő erély és tevékenység szükséges.

Szigoru büntetést kell minden apára, anyára pap és tanárra szabni, a ki magánszenvedélyeit kötelessége elébe teszi; szóval a ki a gyermekek fölnevelését nem ügyszeretettel eszközli.

Az ilyen irányban teendő intézkedés igen is korszerű lenne, mert a nőemancipatio kérdésével a szülők is emancipálni igyekeznek magukat a jónevelés terhe alól, gondolván, hogy a ki az égi madaraknak élelmet szerez, az felneveli a gyermekeket is; és az ilyen prósaifoglalatosság helyett jobbat édesélvezet. Azonban miért ne büntetnők a hanyag szülőket és könnyelmű nevelőket akkor, midőn a nemi erőszakttétel büntényét, a bankjegyhamisítást lehető legsúlyosabb börtönbüntetésre ítéljük pedig, kérdés vajjon a hamis bankjegycsinálók nem kevés-

bbé bűnösök, a hanyag szülők, nevelők, tanárok és a többinél.

Azon esetre, ha lehetlenné tettük a rossz gyermekek nevelését, megszűnik a halálbüntetés szüksége fölötti vitatkozás, mert nem fog találta tni oly durva lélek, a ki kezeit oly fekete bűnnel beszenyezze melyért halált érdemelne,

Athenae vagy Spárta, a régi időben, az erkölcsileg és szellemileg miveltélet meghonosításáért halálra ítélte azt, aki ittás állapotban találtatott. Az emberiségnek oly nagy érdekében, mint a halálbüntetés eltörlése, miért ne büntetné szigorral Magyarország is mindazon apát, anyát nevelt, tanárt, és papot, a ki köteles volna a szívek és lélek nemesítésére hatni, azonban már is igen észrevehető számban divatossá vált elhanyagolással eddig oly általánosan dicsőített nemzetünk jövőjét és az újabb nemzedéknek szerencsáját boldogságát elhomályosítja.

Hogy pedig a legtöbb szerencsétlen, nevelatlansága és durván hagyott lelke miatt került eddig a vesztő helyre azt épen az ilyen szerencsétlenek bizonyítják, kik életüknek utolsó pillanatában, számot vetve önmagukkal, szemrehányólag sohajtják e szavakat: „oh szülőim miért hoztatok e világra.“ A ki tanuja volt több szomorú kivégeztéseknek, az olyan bizonyára hallotta az ily sokat jelentő szemrehányást.

A mi végre a politikai okból, eddig alkalmazott halálbüntetést illeti, ez a büntetőtörvénykönyvből egészen kihagyandó és pedig ha nem egyébért, csak azért is, hogy a politikai áldozatai között, legtöbbször láttuk az ártatlanokat elvérezni.

Gyár fás József.

Törvénykezés.

A kir. törvényszéknél mult pénteken f. évi szeptember 5-én tompai Debreczeni Sándor emberölési bűnügyében tartatott végtárgyalás, melynek tényállása a következő: vádlott gazdájával a jelen év január 11-én Maros-Vásárhelyt vásárban volt. Itt hazamenet az uton több helyen ivott s Szent Lőrinczen az általa hajtott szekeret a sánczba bedöltötte, mikor hazaérkeztek, gazdája Simon András megszidta vádlottat ezen tettéért, azzal el-távoztván, az udvaron hagyta, hogy az ökröket a szekérből fogják ki a másik béres Kovács Mátyással.

Mínhogy a szekér Kovács Mátyás béres felügyelete alatt volt, s a feldöltés alkalmával holmi apró rontás történt azon, emez vádlottat megszólította ezért, mire az előbbi egy kötéllel Kovács Mátyásra ütött, s midőn ez kérdezte volna tőle: „tréfa-e ez vagy való?“ akkor az istállóhoz támasztott vasvillát ragadván kezébe, azzal olyat ütött Kovács Mátyás fejére, hogy az azonnal földre esván, ezen ütés következtében meghalt.

Vádlott tettét töredelmesen bevalotta, de azzal akarta szépíteni, hogy részeg lévén, nem tudta, mit csinál, azonban tanuk által ennek ellenkezője megállapittatván, a törvényszék Antal János bíró, mint vezető; Nagy Lajos,

Vlád Miklós bírák, Bocskor Mihály jegyzőből alakítva Lukácsfi Aurél vádló és Daibukát János ügyvéd, mint védő által tett vád és vég illetéki tárgy, illetőleg védelem után tekintettel a vádlott mellett fenforgó számos enyhítő körülményre, ötlet két és fél évi hetenként egy napi böjtöltsúlyosított súlyos börtönre s 20 frt magán, kár megfizetésére ítélte, mind vádlott, mind a kir. ügyész az ítéleten megnyugodtak.

Érdemesebb volt ennél a folyó évi szeptember 6-án tartott közhitel papiros hamisítási végtárgyalás, mely alkalommal a törvényszék következőleg volt alakítva: Hildebrand József bíró, vezető, Tibáld Mihály Vlád Miklós bírák; Bocskor Mihály jegyző, mint tollvivő; vádló Szilágyi Miklós kir. ügyész; védő ügyvéd dr. Scheitz Antal.

Tényállás következő: Beszterceza vidéki szépníri Dorfi Bauer János 1871. márczius hónaptól augusztusig, mint a nyomozat rendjén kikutatható volt, daczára annak, hogy mezei gazda volt soha, sem járt mezőre, ha nem mikor felesége s hozzá tartozói a mezőn vagy szomszédban dolgoztak, ő azon czim alatt, hogy neki egyéb dolga van, hon maradt, s egy jó 10 frtos bankot téstával az ablakra ragasztva azon keresztül tusfestékekkel pennával több 10 frtos hamisítványt rajzolt, a színeket szinte pennával rajzolta a bankókba, állítása szerint 3, 4 nap alatt egyet elkészített, s ezt így folytatta egész addig, míg felesége Beszterczen egy hamis 10 frtosnak tovább adni akarása alkalmával letartoztatott, s csakhamar Szepnyiren lakásukba házmozozás tartatott, mely alkalommal ott a jó tizes bankó s egy hamis s ahhoz tartozó szükséges eszközök megtaláltattak, valamint Dorfi János ugy neje Rowskiaria is letartoztatott.

Dorfi János, mint közvetlen tettes ellen, ki ezt hosszas tagadás után csakugyan, valamint a nyomozat, ugy a végtárgyaláson is beismerte, emeltetett vád a kir. ügyész részéről, vádlott beismerte, hogy ő készítette a bíról kézrekerült 6 darab hamisítványt, azonban hogy nem csak 6, illetőleg, mint bevallott 8 darabot, hanem ennél sokkal többet készített, bizonyítva van azzal, hogy a nemzeti bankhoz eddigelő már 64 ily egy kéz által csinált hamisítvány érkezett, melyeknek készítését vádlott be nem ismerte, daczára annak, hogy a kézrekerült mind a 6 bankót általa csinálnak elismerte, ellene tehát a btk. 106. §-ba foglalt bűntényért, mely a btk. 108. §. szerint büntetendő, emeltetett vád.

Dorfi Jánosné ellen, mint a btk. 109. §. szerinti részes ellen emeletett vád, azonban ez mindent tagadott, csak azt ismerte be, hogy ő hamis 10-sel elfogatott, melyről azonban azt állítja, hogy nem tudta azt, miszerint hamis, felhozta, hogy férje előtte mindig titkolozott vele rossz viszonyban élt, ötlet verte, s neki semmit sem szokott megmondani.

Vádló ügyvéd előbbi ellen a tárgyi bizonyítékot a banknak a bankok megvizsgálásától kiállított bizonyítvá-

TÁRCSA.

A méhek teleléséről.

(Folyt. és vége.)

Schönfeld más uton indul. Szerinte a méhek tevékenysége a melegség fokától függ, mihelyt ez megvan, a méhe mozogni, dolgozni kezd, mert természete nem henyélni soha. Ha tehát a téli méhesomó környezetén + 10-nál nagyobb meleg van, elkezd mozogni, dolgozni. Fokozott munka, fokozottmésztést von maga után, fokozott emésztés mellett több sár gyűl össze belsejében és mivelhogy természete kason kívül üríteni ki magát, ha soká nem mehet ki, vérhasba esik. — Fokozott emésztés mellett korábban fogyasztja el a hig mézet, korábban jut és szorul a megezikrosodott mézre s ha ki nem mehet, vízhiány áll be következményeivel, a méhe érezvén a vízhiányt, nyugtalanodik kezd, neki esik a megezikrosodott méznek, vizet keresvén lemorzsolja ezt, tokozza tevékenységét, mi által csak nagyobbul a baj, s ilyenkor a levegőhiány is beállhat.

Ha tehát a méh lak tulságosan meleg, a meleget jól tartja össze s annak kisugárzását lehetőleg legkisebb fokozatra szállítja, e mellett gondosan bepakoltatik, kitömetik, és ha hozzá járul még a lágy tél is, minő például a most lefolyt tél volt, — esetleg pedig kevés hig méz van a kasban; akkor nagyobb benn a kasban a meleg, nagyobb a tevékenység, nagyobb a fogyasztás és akkor beállhat a vízhiány, a levegőhiány is, meg a vérhas, de mindezt a tulságos meleg okozta. Tapasztalatra is hivatkozik. Egyik, k ülésben jó kasa nyugtalanodni kezdett télen, vizet adott

de ez nem segített. — Kinyitotta a kast, hogy a levegő megújuljon, de a méh folyvást nyugtalanzkodott. Végre jeget tett fejére s ez segített. Tulságos meleg volt tehát a bajnak oka.

És mivelhogy minálunk a tél 4—5 hónapig tart, méheink gyakran 4—5 hónapon át ki nem mehetnek, nem tanácsos minálunk a méheket túl melegen telelni. Innen van, Schönfeld szerint, hogy az ismeretes stebnikben a méhek oly jól telelnek, mert a kasok ugy rakatnak egymásra, mint nálunk szokás a hasábokat ölfába rakni, alsó részekkel fedetlenül vagy is nyíltan, ott tehát a stebnikben uralkodó hűvös levegő átjárja a kasokat, a méhek főlég dermedt állapotban maradnak, keveset fogyasztanak. Schönfeld szerint legjobb a méheket ugy telelni, hogy élve maradjanak ugyan, de az életműködés a lehető legkisebb fokra szállíttassék, mi akkor van, ha a méhesomó környezetén a meleg + 10 foknál nem nagyobb.

Hogy ősszel a méheknek nem árt a meleg, Schönfeld szerint, onnan van, mert a méhek kijárnak s tisztulnak. Ez az eset a déli meleg tartományokban is. Hogy pedig magok a méhek mérsékelhetnék a meleget, azt Schönfeld tagadja. A méhesomó természeti melege fűtéstől függ, fűtés pedig a lélegzés, mely ismét a tevékenységtől függ, mihelyt tehát nagyobb melegben a méhek tevékenyebbek lesznek, szaporábban lélegzenek is. Itt egyedül a méhész segíthet azáltal, ha a kisugárzás szabályozása által eszközli, hogy télen át mindenkor a kellő és nem tulságos meleg meglegyen.

Elméletileg tehát ez is helyes. Tényleg azonban, hogy melyik nézet való, azt nem oly könnyű eldönteni. Például Klinke azt mondja, hogy migegészen beépített kasokat telel te, mindig sok holtat talált bennök. Tapasztalván, azonban

hogy hátramaradt rajok, vagyis egészen be nem épített kasok aránylag kedvezőbben telelnek ki, megkísérlette a beépített kasokból az alsó emeletet kiüríteni s kedvező eredményt tapasztalván, most télire az alsó emeletből kiszedi az építményt és méhei a legjobban telelnek. Klinke azt annak tulajdonítja, hogy üres lévén a kasok alsó része, a levegő megújulás nem szenved akadályt, — de Schönfeld azt mondaná: téved uram, a dolog másképen van: a kas hidegebb lett s azért jobb a telelés.

Ugy látszik tehát, hogy a méhészek sejtének valamit, mit azonban valódi okra visszavezetni még nem tudnak. Az egyik viz, a másik levegőhiánynak a harmadik tulságos melegnek nevezi azt. E sorok írójának, van egy hármaskaptára, azaz olyan kelenczéje, melyben három nép egymásmellett ül, egyszerű deszka által egymástól elválasztva. Több már mint 12 éve, hogy állandón a középső nép legjobban telel ki, pedig ez legmelegebben ül, mert a kasokat egyformán szoktam bepakolni. De ez mit sem bizonyít Schönfeld ellen, mert a középső fiókban mindig a leggyöngébb népem telel, mely különben másutt télen át elveszne. A szélső jobb népek eszközlik, hogy a középsőnek kellő melege meglegyen, de a gyöngé nép nem képes maga sokat fűteni, tulságos meleget nem produkálhat. Annyit mondhatok, hogy ezen középső fiókban víz- vagy levegőhiányt sohasem tapasztaltam.

Schönfeldre talán azt lehetne mondani, hogy elmélete gyakorlatilag talán ki sem vihető, mert a téli hideget előre nem tudjuk; hogy pedig télen, a mint a külső meleg változik, mi is folyvást változtassuk a bepakolást, talán még is sok

Tátraaljai méhész.

nyai alapján az anyagi bizonyítékot vádlott beismerése alapján bebizonyítottának látván, továbbá

az utóbbi ellen a bűn részességét úgy tárgyi, mint alakilag gyanúokkal vélte helyreállíthatni, s így kérte, hogy bűnösöknek mondassanak ki, s kérte, hogy előbbi pedig 12, utóbbig a bpr. 286. §-sa alkalmazásával 8 évi börtönre ítéltessek.

Védő előbbinél csak enyhítő körülményeket hozott fel, idézte a bpr. 286. §. alkalmazásával hozni ítéletet, az utóbbinál azonban a gyanúkok bizonyító erejét igyekezvén meggyengíteni, kérte, hogy a bpr. 287. §. alapján bizonyítékok elégtelensége miatt felmentessék.

A törvényszék előbbi vádlottat a btk. 108. §. szerint a btk. 286. §. alkalmazásával 5 évi súlyos börtönre ítélte.

Utóbbit azonban a prt. 287. §. szerint bizonyítékok elégtelensége miatt felmentette. Első vádlott kérte az ítélet közlését, a kir. ügyész beleegyezett második vádlottnak azonnal való szabadon bocsátásába, de kérte az ítélet közlését.

Vidékek.

Szent-Ágotán, 1873. szeptember 2-án.

Tisztelt szerkesztő ur!

Mivel a megyéknek czélszerű felosztása és a kir. járásbíróságok szerinti kikerekítése napi renden van, czélszerűtlen nem lesz, ha szerény véleményemet a nyilvánosságra hozva, ecsetelendem, hol lenne szükséges a Nagy-Sinken felállított kir. járásbírósnak és széki tisztségnek elhelyeztetése.

A mennyiben lehet, tárgyilagosan fogom ecsetelni az egész ügyet.

Minden járásbíróság és tisztség csak is ottan lehet véglegesen elhelyezve, a hol amaz a vidéknek, székeknek, járásnak, megyének gyűpontja, fő vásárhely és fő forgalma, és a hová a nép az igazságszolgáltatáshoz könnyebben juthat, és a hol a tisztviselő is megélhet.

Nagy Sink pedig se a székek gyűpontja, annál kevésbé fővásárhelye, főforgalma. Hogy nem ez bizonyítja azon körülmény, hogy a fekvése az országúttól és főközlekedéstől félreesik; a fogarasi-völgy országtól 1 1/2 órányi távolságban rossz utakon — ha sáros idők vannak — nehezen lehet Nagy-Sinkre jutni, ha ide jutott, mit lát, egy egyszerű falut, pusztát kihalt utcákkal, semmi kereskedelem, semmi forgalom, ha csak kevés utazók fel nem élénkitik ezen községet; heti vására niúcsen, csak évi vására van, az is oly silány, oly szegény, hogy a mesterember nem képes a fuvar illetékét kiérdemelni; eladók jönek elegendő számmal, de niúcsen, hogy ki vásároljon, mert a ki valami jóra való vásárolni akar, az siet vagy a 2 1/2 órai távolságu Szentágotára vagy Fogaras városába és ottan minden szükségait fedezheti.

A nagy-sinki mészárszékekben csak szombat és vasárnapon kapható friss hús, a többi napokban a bűdös hús maradványokkal meg kell elégedni, vagy koplalni vagy egyszerű veteményekkel megélni, melyet úgy is Fogarashoz és Szent-Ágotárhoz oda vinni kell, másként meghal a nem odaváló tisztviselő, még a mindennapi kenyérnek való gabonát és a pulczkának való kukuricát is máshonnan kell oda viteni, hogy élhessenek a kérdéselt tisztviselők, mert a nagy-sinkiek és székbéliek sokkal büszkébbek tartják magukat, minthogy valamit itten eladjanak, inkább Fogarashoz jönek és olcsóbb árral eladják az élelmiszereket és aztán onnan mégis Nagy-Sinkre a nagy-sinki vásárlóknak haza viszik a megvásároltatkat.

A nagy-sinkiek megleégesznek azzal, a mit az Isten nekik termel, hogy oda jött tisztviselő is élhessen, arról nem akarnak tudni.

Valjon ilyen körülmények között miféle indok lehet, hogy Nagy-Sinken egy kir. járásbíróság és egy tisztség még fennmaradjon, semmi okoszerű indok niúcsen, ha csak az osdi (rozsdas) és andréanum privilegiumban gyökeredző régi historikus érdek fenn nem maradt, mely csak a specifikus szász érdeknek felel meg; de nem a mostani polgárosult világnak, mely a magyar által teremtett törvény előtti egyenlőséggel megteremtett és melyben a szászatyafiak nem tudják magukat belé találni!

Ha tehát Nagysinket is a megye rendezéssel kikerekíteni akarják, legjobb lesz azt kétfelé osztani, az egyik fele a Szentágotához, a másik fele Fogarashoz fűzetvén, és ezen helységben egy-egy derék kir. járásbírótságot felállítani, mely a gyors igazságszolgáltatásnak eleget tehessen, mint szintén a tisztség is legyen Szentágotán és Fogarason, a hol nem nagysinkszéki tisztviselő is magát fentartani képes legyen és arra ne kényszerítessék, hogy a Nagysinken vegetárián életet vigyen

mert Nagysinken idegen tisztviselő lenni, épen annyi, mint Isten és ember által megátkozva lenni, hogy se ne haljon, se ne éljen, az esperidi almákat láthassa, de hozzá ne érhesse! a szász atyafiak erősen szeretnék, hogy csak ők legyenek valamennyi hivatali állásokban, alig van 2—3 román tisztviselő Nagysinken, ezeket is irigy szemmel nézik; szeretnék valamiképpen őket onnan eltávolítani, hogy ők foglalhassák helyöket, de jaj annak az igazságszolgáltatásnak, a hol csak a szász azt kiszolgáltatja. Van elég példa rá!

Hogy a szász atyafiak minden erővel a kir. járásbírótságot illető Nagy-Sinken akarják lekötönni, bebizonyítja azon körülmény is, hogy éppen mai napon indul egy négyes tiszta szász bizottmány Pestre, a melyben nékiek nem kellett se magyar, se román tag, mert hát a szász atyafiaknak sok titkos dolguk van eligazítandó, a melyben másnak nem szabad belétekinteni, az ők dolguk mindig sötétben halászni, de homályos dolgok a kedvencek paripalovuk. A szekérud tehát Pestre van irányozva és pedig egyenesen, a Belügyminiszteriumhoz, a hol sok jót eligazítani vélnek, de eltekintve attól, hogy minden tagnak 5 trt napdíja jár, mely a községi kassából merítettik, és melyben nem csak a szász, hanem a magyar és román fillérek is befolyanak, eszerint a községi vagyont csak specifikus szász érdekekért bitorolják, a szász atyafiaknak egyéb titkos teendője is van a Pestre leendő felmenetellel, t. i. az, hogy azon utazó kert hely, melyet titkos csere útján a szász papnak átjásztottak, de mely csere a cultus ministerium szétmállasztott, hogy azon kerti helyből a román egyházaknak papilak telek jussan, a belügyminiszterium útján újból a szász atyafiaknak visszajussan és a csere fen tartassék.

—Z.—

Mi hír külföldön?

A francia kormány minden szükséges lépést megtett volt, hogy a folyó hó 5-ikén a hadi sereg utolsó részlete is kifizettvén, az ügy véglegesen rendeztessek. Franciaország tehát megtartotta ígétét. Hasonlólag a német kormány sem halogatja a megszállva volt tartományok szabályszerű kiűresítését. Francia közlönnyök szerint szeptember 8-kán hagyják el a német csapatok Verdun és környékét. „Vajha így ír Bismark gr. lapja, az akkor nyugoti szomszédunkkal való érintkezésünkben kezdődő új korszakot amaz árnyak egyike se zavarná, melyeknek végtére oly hatalmas eseményekre kellett vezetniök.”

Augusztus 31. Thiers tiszteletére Lucern városában jelentékeny politikai tüntetés tartatott. A Schweicban lakó francia alattvalók a köztársaság volt elnökének diszalbumot nyújtottak át. Az ajándékot háromszínű szalagok díszítik s a szalagokra czélozva, Thiers azt mondá: „Ime egyedül ezek azon színek, melyeket én elismerek, s melyekhez híven ragaszkodni fogok.” Később így nyilatkozott: Életemet annak szenteltem, hogy a szabadságot megalapítsam Franciaországban s megkísértém azt, a monarchia alatt megalapítani. Nem jutottam célhoz. Meggyőződtem, hogy az egyik kizárja a másikat. Elválaszthatlanul szövetkeztem tehát a köztársasággal.

Az Olasz király utazási programjában, hirszerint, némi változás állott be. Nem egyenesen Bécsbe, hanem előbb Berlinbe megy, hova a „Prov. Corr.” híre szerint már sept. 20-án megérkezik s csak a német fővárosból fog az osztrák-magyar udvar látogatására utazni. A király e szerint, kit távollétében Humbert herceg fog helyettesíteni, megváltoztatta utazási programját, a mennyiben nem Bécsből fog Berlinbe, hanem Berlinből Bécsbe s innen haza utazni. Hogy a dispositiok e megváltoztatása mennyiben áll politikai okokkal összefüggésben, nehéz megmondani. A bécsi lapok egy része nagyon megütközik e tényen s kiváló jelentőséget tulajdonít annak. Mi azonban valószínűbbnek tartjuk azt, hogy a program módosítását tisztán kényelmi szempontok sugallták.

A Spanyol ügyek még mindig szomorúak. Carthagená ostromárai nem boldogulnak oly könnyen, mint előre hitték. A carlista csapatok szaporodnak, Valenciában és Arragoniában 8000 állanna. A kormányban is változás jött létre. Sahmeron lemondás következtében Castelar bizatott meg a kabinet újra alakításával.

Az egetó kérdés másik ága: üresedésben lévő papi állomásaink betöltése. Egy közlebbi cikkünkben azt hangsúlyoztuk volt: hogy ne válasszunk politikai kortest. Erdemes olvasónk engedelmevel vissza kell térnünk e témára, minthogy Igazmondó atyánkfiától a „Magyar Polgár”-ban — akarva vagy nem akarva, ő tudja — félreértettünk. Igazmondó úgy magyarázza szá-

vunkat, mintha mi azt kívánnánk a paptól, hogy ne legyen politikai meggyőződése. Tiltakozunk ezen magyarázata ellen; mi csak azt kívánjuk: hogy politikai kortessé ne alacsonyítsa magát a pap; politikai meggyőződését szabadon hagyjuk, kövesse azt, gyakorolja ebből eredő jogait. Hogy miért ne legyen kortes, a következőkkel akarjuk még megvilágosítani. Nem fogja tagadni Igazmondó ur, mikép az a kortesség egy olyan mesterség, mely sok tisztátalan dologgal érintkezik. Már nekünk nincs semmi kifogásunk, ha valaki arra vállalkozik, hogy a szemétdombokat s a tisztátalanság egyéb salakjait illető díjért, bizonyos helyre kiordja, hiszen a munka, bárminő alakban munkának marad, megérdemli jutalmát; de ha pap vállalkoznék e munkára, úgy hiszem Igazmondó ur volna az első, a ki úgy nyilatkoznék: hogy ez a munka egyetlen egy paphoz. S ha ez — a minthogy valósággal is az — egyetlen egy paphoz: vajjon még nem sokkal illetlenebb-e erkölcsi tisztátalansággal, erkölcsi szeméttel érintkeznie? Legyen a pap politikai pártokra osztott hívei közt az oly szükséges erkölcsi kapocs, békítő engesztelő bíró; midőn a politikai élet hullámszárai nagyobb surlódásba hozzák a híveket, álljon a pártok közé; legyen erkölcsi bátorsága megmondani, — ha kell — a jobboldalnak: atyámfiai ti ebben a kérdésben elfogultak, szűk keblűek vagytok — engednetek kell; legyen bátorsága a baloldallal is szembe szállni, midőn az fiatal hevében a szenvedély határait akarja átlépni. Tények bizonyítják: hogy a hol a pap ilyen értelemben fogta föl hivatását, a pártok közti összeköttetések — elmaradtak.

A régi időkben az volt a pap főfeladata, hogy egyengesse híveket előtt a jövő életre vezető utakat; ma már azt kívánjuk a paptól: hogy szálljon közinkbe, egyengesse hívei közt az egyetértés ösvényét itt a földön, a mit csak úgy eszközölhet, ha megtartja függetlenségét s nem aljasítja magát egyik vagy másik párt kortesévé.

Fölkérjük Igazmondó atyánkfiát: lépjen velünk e tárgy körül eszmecserébe, czáfolja meg állításainkat. Ha bebizonyítja előttünk: hogy egy valódi pap hivatása a korteskedés, hogy csak egy korteskedő pap eszközölhet békét egyetértést hívei közt: akkor mi a közlebbi papválasztás alkalmával végére járunk, ki volt a Tisza mentében a mult választások alkalmával a legnagyobb kortes — s arra fogjuk szavazatunkat adni.

Még van egy szavunk Igazmondó urhoz, de erről a jövő alkalommal.

Chorelaesetek városunkban

Sept. 5-étől 9-éig újabb betegülések nem fordultak elő, a gyógykezelés alatt volt 11 betegből meghalt 1, a többi meggyógyult.

Mi hír városunkban?

— **Színház-látogató** közönségünk maig is talál-gatja, mi lehet annak az oka, hogy Priel Kornelia aszszony, a ki városunkon a mult héten keresztülutazott, nem bámultatta tisztelőivel művészetét. Azon véleményben van, hogy az nem az inepelművésznő mult, a kit édes emlékek csatolnak városunkhoz a multból, s a ki egy kis hálával tartozhatik azon közönség iránt, mely őt, midőn először színpadra lépett, tapsaival annyiszor bátorította. Sokan azon nézetben vannak, hogy a színi igazgatóság azért nem tett intézkedéseket arra, hogy őt egy pár előadásra megnyerje: nehogy egy némely harmadrendű színésznő művészi mécecskéjét művészetének fényével megjobban elhomályosítsa.

— **Móga Demeter kir.** táblai alelnököt temették el tegnap. Koporsóját a bánatos család, jó barátok, hivatalnok-társai és egész városunk résztvevő közönsége kísérel. A haza egy alapos törvényudót, kitűnő hivatalnokot; a család, legnagyobb támaszát, a társas kör, melyben sokszor fogunk róla emlékezni, egy vig kedélyű elmés tagját; a fiatalság egyik legnagyobb pártfogóját és búzditó barátját veszté el benne. Béke poraira.

— **A buda pesti műegyetem** egyik igen jeles tanára Vész János Armin a napokban utazott át városunkon s pár napot itt mulatott.

— **A rekkenő hőséget**, mely ismét növekedni kezdett, tegnapelőtt este hirtelen jött, de hirtelen el is szaladt futó eső mérsékelte kissé. Az eső zuhogása által fölkelte örömmünk nagyon rövid ideig tartott.

— **Ballagi Mór** jeles tudósunk, a székelőföldön tett rövid körutjából visszatérve, pár napi itt pihenése után visszatér a fővárosba.

— **Morison, amerikai utazó**, egyetemi tanulmányai bevégeztével Európában egy körutat tett és hazánk is utba ejté. Tegnapelőtt volt városunkban, hol a székelő nép eredetiségéről, Erdély természeti szépségeiről nagy elragadtatással nyilatkozott.

— **A helyi jótékony nőegylet**, f. évi májusi közgyűlését az „Apollo” teremben megtartván, ezuttal egyik másik bizottmányi tagnak vagy a jegyzőnek hon nem léte miatt — egy kissé megkésve, a szegények nevében hálás köszönetet mond t. Dájbukát János urnak azon jótékonyágáért, mely szerint a terem használá-

tának díjába fizetett 5 frt o. é. a nőegyletnek visszaajándékozta. M.-Vásárhelyt, 1873. sept. 8. Gr. Toldalagi Eszter, nőegyleti elnök.

— **Biztos forrásból értesülünk**, hogy b. Radák Adámné által a helyi nőegyletnek ajándékozott 250 db tárgynak kisorolása a löversenyekkel egy időben fog megtörténni. A sorshuzás táncmulatsággal leendő egybekötte s a nőegylet e táncmulatságra nézve azon helyes elvet tűzte maga elé, hogy közönségünknek e mulatsággal annak megkísértésére adjon alkalmat, hogy fényűzés nélkül egyszerű öltözetben épen oly jól, sőt még talán jobban lehet mulatni, mint a legragyogóbb toillet tekben.

— **A közelebbi kellemes esték egyikén** sétatérünk fái alatt nőtt fűvön egy bival, teljes meglepéssel sétált és legelészett, szép idylli képet nyújtott a sétáló közönség mellett legelésző bival, a mint a kelő hold fényes sugaraival, mindenki által elég láthatóan megvilágítá. Az idegen utozónak furesa fogalmat nyújt városunkról.

— **A színi előadásokon** a következő darabok fognak e hét folytán elkészülni: ma „Ernáni“ esütörtökön Armány is szerelem Scieller híres drámája; szombaton „Rigolettó“; vasárnap a „Rokkant huszár“

— **Fiatál műkedvelők** szavallatokkal összekötött színi előadást rendeztek e hó 8-án este a szeminárium épületén, melynek jövedelme a járvány dülása következtében árván maradt gyermekek fölsegélyezésére lesz fordítva. Mind a színi előadás, mind a szavallatok dicsésetesen sikerültek. Mi mindenki fölött a czélt dicséjük meg, mely a működő lelkes fiatal tagokat összehozta; köszönetet monduuk az árvák nevében.

A lánczos penna. Tekintes szerkesztő ur! Beccs laapjának 70-ik számába e rovat alatt: „dűrűczkölő“ egy a helybeli m. k. postahivatalban lánczra tett pennákat érintő czikecske jelent meg, mely engem, mint oly egyéniséget, ki nem szokott a más emberek ügyével bajlódni, azon kíváncsi helyzetbe hozott, hogy ezen tréfás czikecskének valódiságáról szerezsek meggyőződését magamnak. Elvégre ma elmentem a helybeli m. k. postahivatalhoz s betekinték mindkét osztályba, hol az ártatlan pennák lánczolva vannak; uram Istenem! gondolám magamban, valjon mit véthettek ezen szegény írószközök hogy ily büntetésre lettek elítélve. Az e tárgyban tett kérdéseimre, nóha kielégítő felvilágosítást nyertem az illető tisztviselőktől, még is kíváncsi voltam arra, hogy lehet-e az adott felvilágosításban valószínűség és csakugyan kevés időig való ott maradásom alatt arról lettem meggyőződve, hogy a szegény postásoknak (kiket a közönség annyiszor már megtámadott, talán ok nélkül is) van igazuk. Jelen létemben megjelent egy fiatal gyerkőcz, ki vagy 3 darab utalványt irt, s midőn munkálatát bevégezte, a penát egy kissé hosszú füle mellé csapva, azzal együtt (természetesen feledékenységből) odább akart menni, de a szegény penna csak addig ment vele, míg a sárga réz láncz eresztette, s ekkor visszaesve, a gyerkőczkét még a benne bíró tintával megbélyegezte. Ez az eset ugy látszik csak nem napontai és ez itt bizonyosan arra inté postásainkat, hogy az álladalomnak gazdálkodási szempontból a közönség használatára kitett pennát lánczolják. Midőn ezen czikecském kiadását az igazság érdekében a tkts. szerkesztő urtól és önnek ismert igazságszeretetétől kérném, egy uttal kijelentem, hogy ezt nem a postások hanem az igazság érdekében tettem. M. Vásárhelyt, 1873. Egy előfizető. T. előfizetőknak közreadjuk e levelét azon észrevétellel, hogy az állami meggazdagodásnak nem vagyunk ellene — s ohajtánók, ha a lánczos penna megmentené fináncziánkat. Szerk.

Dűrűczkölő.

Azon leves, melyet az „Erdély“ legközelebbi száma olvasóinak föltálalt, nagyon el van szőva; az olvasó, a ki belekóstol, így kiálthat fel: ez sós. Így jár a szellem; eledel is, ha gyakorlott szakács helyett tanulatlan kupta veszi kezébe a főző kanalat: a helyett, hogy az eledelt becsületesen elkészitené: önmagát főzi le.

* * *

De félre a tréfával; most, a midőn leczkét akarunk tartani, talán jobban illik hozzánk a komolyság. Azon koszoruban, melyet az „Erdély“ ujdondásza, az olvasó közönség gyönyörködtetésére válogatott bürökből összefont, legkiválóbb példány: a Tolnai Lajos ellen hangsúlyozott gyűlölet. Ugy látszik, hogy ujdondász nem tudja, ki az a Tolnai Lajos, hogy mi ő a magyar szépirodalomban, mert különben ovakadott volna ellene épen a szépirodalomnak egy organumában gyűlöletet prédikálni. Erre kell tehát legelsőbben megtanítanunk. Tudja meg tehát: hogy Tolnai Lajos a magyar irodalomnak egy kiváló tehetsége, nem rimkóvács, de költő a szó igaz értelmében. Kényes izlésű itészünk Gyulai Pál őt elsőrangú költőink közé sorozza. A német, és mindenek felett az angolirodalom, néhány e nyelvekre fordított művei után, megerősíti ez ítéletet. Az angolok különösen, kiknek izléséhez legközelebb jár Tolnai izlése, azt mondják, hogy oly tehetség, a minő Tolnai, bármely irodalomnak díszére válhatnék. És ha ez igaz, a miből az ujdondász csürös — esa-

varáshoz szokott tolla egy mákszemnyit sem képes elvenni — vajjon midőn ez az iczi-piczi szépirodalmi ujdondász a szépirodalom egy matadora ellen hirdet gyűlölséget, nem épen ugy veszi-e ki magát, mintha a csizmadia-inas összeszidja a czéhmestert? Szegény Tolnai! most vagy te igazán szánandó, hasonlitasz a minden tagjaiban lelánczolt oroszlánhoz, mely a reászállott szemtelen legyet, nem tudja magáról elkergetni.

* * *

Mit mondanak a többi szépirodalmilapok, ha tudomásukra jön e szivtelen attentátum? Megköszönheti az „Erdély“, melynek most is oly kevés reputációja van előttük, ha végkép ki nem zárják a testvériség lánczából. Mit mond az olvasó közönség azon nem kis része, mely Tolnai költői és irodalmi érdemeit magasra becsüli e szivtelenségre? Bizony e gondolatlan attentátum nem fogja nevelni az „Erdély“ becsületét, nem fogja szaporítani előfizetőit.

* * *

Van még ennek a nótának egy harmadik váriációja is. Ha tudomására jön a külföldnek azon engosztelhelén gyűlölség, melylyel egyházunk hiveinek egyrésze Tolnai ellen viseltetik, melynek tűzét ujdondász jóakaró érzelme reáöntött olajjal még táplálni akarja, a következő ítéletre van jogosítva: mitéle nemzet az a magyar, mely kevés számu irodalom jeleseit sem tudja megbecsülni! Azt mondják, hogy a lelkész hibákat követett el: ez nem mentség. A hazafiui érdemek tulragyogják az emberigyöngeségből származó hibákat. Azon egyház hivei, kik nem tudnak megengesztelődni a férfiu iránt, kijelentékeny sugarakkal növelte a nemzeti dicsőséget, ne mondják magukat lángkeblű hazafiaknak — nem egyebek, nyárspolgároknál. Ilyen ítéletet mondand egyházunk hiveiről a külföld, a haza és az irodalom-történelem, midőn Tolnaiak köztünk eltöltött idejéről fog emlékezni. S már mi, midőn a kiengesztelődést sürgetjük, e sujtó ítéletől kívánjuk megmenteni polgártársainkat. S mit akar ön keresztyénszívű ujdondásza az „Erdély“-nek?.. Miért történnek ön a polgártársait sujtó kárhoztatással, a jelen és jövő kor ítéletével, ha célját eléri, mely nem egyéb, mint az, hogy nagy férfunak tűnjék föl polgártársai előtt. Azért prédikálja ön a kárhoztatos gyűlöletet, mert tudja, hogy így népének szája izére beszél. A nagyság, a szerepelní vágyás viszketege bántja őt. Őn azon Orestesek közé tartozik, kik nagy férfiaknak képzelik magukat, ha Philadesők minden ferdeségeikre helyeslést böllintanak fejökkel. Mi nem irigyeljük e nagyságot, mert az egyenlő a törpeséggel. Az a nagyság, a melyet ön középszerű, csak a furfangban eminenthehetségeivel, tettheinek, modorának, sőt egész lényének ferdeségével fog valaha elérni — jegyezze meg jól e jövendőléstünket: — hírével a Poklós-patakát sem fogja átlépni.

* * *

Őn nem csak a szépirodalmat, de azon intézetet is arczul üti, melynek emlőin szivta kevés eruditioját, kisebbíteni igyokezván azon tanárokat, a kik iránt — ha szíve oly sterelis nem volna — némi máltánylást, némi elismerést kellene éreznie. De kereshatjuk e a nemesebb érzelmek virágait azon szivben, melyet roszakarat, káröröm, és fattyu ambitio annyira elburjánosított. A leggonoszabb roszakarattal azt mondja ön, „hogy eljátszottuk tekintélyünket és megbízhatóságunkat a nép előtt“, pedig igen jól tudja, hogy vannak számos polgártársaink, a kik előtt véleményünk bir annyi nyomatékkal, mint az öné. Igen jól tudja, hogy könnyű lett volna a nép kegyét megnyernünk azon izgalmas időkben, midőn a politikai pártok nálunk is szemben állottak egymással. Ha a baloldali ábrándoknak hizelegtünk volna, ha sallangós dicsőikkek, melyeknek réfrainje: hunczut a német, hunczut a kormány, lépünk vala föl: annak a népnek most nem ön, de mi volnánk a bálványai. Vagy azzal is megnyerhettük volna annak az ön által érintett népnek a kegyét, ha egy némely példájára, jobboldaliaknak tüntetvén föl magunkat, titkon eljártunk volna a baloldali konspirálók közé, s a két tábor közti ispioni szerepet vittünk volna. Ily szereplésre azonban nem vállalkoztunk, mert az oly csorbát ejt a jellemem, melyet semmiféle képzelt nagysággal kiköszörölni nem lehet. Váriánczionknak ez utolsó strohpóját — haszükség lesz reá — még tovább váriálhatjuk. Nem mondtunk el mindent, a jövő számban végezünk.

Jegyzéke

a m.-vásárhelyi kir. törvényszéknél 1873. sept. 9-én nyilvános ülésben előadott ügydaraboknak.

Előadó k. t. r. b. Fekete Károly által.

Sándor Györgynek Czente Simon e. örökösödés i. pere, Béres Mihálynak Nagy Márton ellen magatlanok birtokba adása i. pere, Kohu Sándornak gr. Rindsmul Alhertné hagyatéka ellen 3000 frt és járulékaikérti peres ügye, Mátyus Gergelynek Szövérfi Sára s t. e. ingatlanok igény keresete, Kálmán Ferencznek Abodi József és t. ellen tulajdonjog iránti pere, Keresztes Sigmondnak Szilágyi Miklós Csizmadia György e. tulajdon jog iránti, perben elrendelt zárlat tárgyában lefoglalt i. igénypere, Staibl Antalnak Téglási Károly ellen 720 frt 69 kr i. váltókeresete.

Előadó k. t. b. Fogarasi Dániel által.

Kilyén Lászlóné Gál György ellen fekvők i. pere, Kristea Gligor Kristea Gyorgye e. fekvők i. pere, Pető Károly Pető Anna e. végrehajtás korlátozása i. pere, Barabási Péter Sipos Ferencz e. fekvők i. pere, Tibáld Mihály Hincz Berta e. birtok kiigazítása i. pere.

Előadó k. t. r. b. Tibáld Mihály által.

Fazakas Dénes Szakács. János e. végrehajtás megszüntetése i., Domahidi Györgyné Szász Jánosné e. zálogos fekvő kibocsátása i. pere Bereczki Sándor Farkas Miklós e. 550 frt i. pere, Kerék Istvánné Kola Agnes hagyatéka ellen tulajdon jog i. pere, Ferdider Ferencz és Ferdider Zsuzsánna Ferdider Sándor e. fekvők i. pere, Álgya Mihály Krausz József e. végrehajtás korlátozása i. pere, Zalányi János Dr. Antal László e. végreh. korlátozása i.

Bécsi tőzsdei árkeet

(Sept. 6.)

5% metallique	69.70
5% nemz. államkölesön	73.20
1860. államkötvény	100.50
Bankrészvéný	971.—
Hitelrészvéný	243.—
London	111.50
Ezüst	106.—
Arany	5.39
Napoleon arany	8.91
Földteh. ment. kötvény magyarhoni	77 —
„ „ „ temesi	74 50
„ „ „ erdélyi	76 50
„ „ „ horvát-slavon	76.—

Felelős szerkesztő MENTOVICH FERENCZ.

Főmunkatárs és a jogirész vezetője: Kuti Albert

Hirdetmények.

Fogfájás ellen.

Ezen ugynevezett valódi indiai kivonat elmulaszt rögtön minden fogfájást, még azon esetben is, ha a fogok ódvosak.

Azert ezen híres szert minden háznál tartani nagyon ajánlatos.

Kapható: Maros-Vásárhelyt, egyedül

(73) 7 — * **Fogarasi J. Demeter-nél.**

(10)

41—52

Galéne-befecskendezés.

Gyógyít fájdalom nélkül 3 nap alatt minden húgycső-kifolyást, ugy most keletkezőt, valamint kifejeletet és egészen idültet.

Központi főraktár az osztrák-magyar birodalom számára:

Maager Vilmos, Bécs,

Bäckerstrasse 12. szám

ára használati utasítással : 3 frt 70 kr. Pesten TÖRÖK JÓZSEF gyógyszerésznél